

Donatina Paradiso a Giovanni Campanelli proti Itálii, rozsudek velkého senátu ze dne 24. 1. 2017

Stěžovatel: Donatina Paradiso a Giovanni Campanelli

Žalovaný stát: Itálie

Číslo stížnosti: 25358/12

Datum: 24.01.2017

Článek Úmluvy: čl. 8

Rozhodovací formace: Velký senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: náhradní mateřství/surogátní mateřství, respektování rodinného života, respektování soukromého života, rodičovství

Český právní řád: čl. 32 a 36 Listiny základních práv a svobod
zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů
§ 794–854 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Významnost: 1

Autorský komentář:

Rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva se může zdát nepřiměřeně přísný, a to zejména ve vztahu k dítěti, které si již ke stěžovatelům vytvořilo vztah. A jakkoliv se národní soudy zabývaly okolností, zda takové odloučení nezpůsobí dítěti nenapravitelné trauma, a dospěly k závěru, že nikoliv, nelze popřít, že půjde o situaci pro dítě zátěžovou. Zpřetrhání faktických vazeb pro dítě bude nezbytně újmou, se kterou se bude muset vyrovnat, a to nehledě na skutečnost, že intenzita faktických vazeb nebyla dostatečná pro konstatování existence faktického rodinného života. Nadto bylo prokázáno, že stěžovatelé byli dobrými rodiči, o dítě se vzorně starali a poskytovali mu veškerou potřebnou péči a podporu. A přestože samotné dítě nebylo v projednávané věci stěžovatelem, nelze od dopadu přijatých opatření na dítě zcela odhlédnout, a to zejména s ohledem na čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.

Soud však v projednávané věci považoval za mimořádně důležité, že případná aprobace již vzniklého faktického vztahu mezi stěžovatelem a dítětem, a to případně i dodatečným osvojením v souladu s italským právem, by vyslala mylný signál, že lze obcházet národní předpisy, které chrání významné hodnoty. Italské právní předpisy o osvojení a asistované reprodukci totiž mají předně zabránit obchodování s dětmi, což je záležitost mimořádně závažná. Rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva tedy nese zejména to poselství, že nelze zneužívat skutečnost, že faktické citové vazby jsou považovány soudobou judikaturou za natolik důležité, že mohou leckdy převážit i nad biologickou realitou, k obcházení národních předpisů chránících významné hodnoty.

V českém právním řádu není náhradní materství ani výslovně zakázáno, není však ani výslovně upraveno, s výjimkou zmínky v ustanovení § 804 občanského zákoníku. Lze tedy dovodit, že jeho případná realizace musí respektovat platné obecné předpisy o asistované reprodukci a o osvojení. Z tohoto pohledu by uznání rodičovství, založeného za obdobných okolností jako v této věci v zahraničí, bylo v České republice taktéž problematické. S ohledem na rozmach tzv. „reprodukční turistiky“ přitom není vyloučeno, že budou do podobné pozice postaveny také české orgány. Proto může být rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva do budoucna důležitý také z pohledu české právní praxe.

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovateli jsou manželé, kteří se neúspěšně pokoušeli o početí dítěte přirozenou cestou. Následně požádali o osvojení dítěte a čekali na vhodné dítě k osvojení. Následně se rozhodli uzavřít v Rusku surogátní dohodu. Oplodnění surogátní matky mělo být provedeno za využití dárcovských vajíček a spermatu druhého stěžovatele. Dítě se narodilo dne 27.2.2011, surogátní matka se téhož dne všech práv k dítěti vzdala. Dne 10.3.2011 byli stěžovatelé zapsáni v matrice v Moskvě jako rodiče dítěte a byl jim vydán rodný list dítěte. Dne 29.4.2011 navštívila první stěžovatelka italský konzulát, kdy jí byly vydány doklady potřebné pro vycestování dítěte do Itálie. Dne 30.4.2011 přijela první stěžovatelka s dítětem do Itálie. Dne 2.5.2011 kontaktoval italský konzulát soud pro nezletilé v Compabossu a uvedl, že informace v rodném listě nezletilého byly nepravdivé. O několik dní později požádal druhý stěžovatel o registraci rodného listu dítěte v Itálii.

Dne 5.5.2011 bylo vůči stěžovatelům zahájeno trestní stíhání pro spáchání trestného činu padělání úředních dokumentů. Zároveň bylo zahájeno řízení o osvojitelnosti nezletilého.

Dne 16.5.2011 byl dítěti ustanoven poručník a ten požádal o zbavení stěžovatelů rodičovské odpovědnosti.

Dne 7.7.2011 bylo druhému stěžovateli nařízeno, aby se podrobil testu DNA. Testy byly vykonány dne 1.8.2011 a bylo zjištěno, že mezi ním a dítětem neexistuje biologická vazba.

Dne 4.8.2011 byla zamítnuta žádost o registraci rodného listu nezletilého.

Rozhodnutím soudu pro nezletilé v Campobasso ze dne 20.10.2011 bylo dítě odebráno z péče stěžovatelů a umístěno v dětském domově. Soud pro nezletilé shledal, že dítě bude sice oddělením od stěžovatelů trpět, nicméně s ohledem na krátký časový úsek, který s nimi strávilo, a jeho nízký věk nepovažoval toto trauma za nenapravitelné. Uvedl, že by mělo být neprodleně započato s vyhledáním nové rodiny, aby došlo ke zmírnění traumatu. Zohlednil také skutečnost, že stěžovatelé obešli zákon o osvojení i zákon o asistované reprodukci a vyjádřil pochybnosti o jejich citových a výchovných schopnostech. Rozhodnutí potvrdil dne 28.2.2012 odvolací soud v Campobasso, který shledal, že dítě musí být ve smyslu zákona o osvojení považováno za opuštěné.

Dítě bylo umístěno v dětském domově po dobu 15 měsíců, místo zůstalo stěžovatelům utajeno a veškerý kontakt mezi nimi a dítětem byl zakázán. V lednu 2013 bylo dítě umístěno do předadopční péče u budoucích osvojitelů. Řízení o osvojení dítěte bylo nadále vedeno před soudem pro nezletilé v Campobasso. Stěžovatelé vyjádřili svůj nesouhlas s osvojením. Dne 5.6.2013 soud rozhodl, že stěžovatelé nejsou nadále účastníky řízení o osvojení.

Na žádost poručníka z dubna 2013 dostalo dítě novou identitu.

Výsledek trestního řízení není znám.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

(...)

81. V případech Mennesson proti Francii (stížnost č. 65192/11, 26.6.2014, § 40–42) a Labassee proti Francii (stížnost č. 65941/11, 26.6.2014, § 31–33) Soud shrnul výsledky komparativní analýzy právní úpravy 35 smluvních států kromě Francie. Ukázalo se, že surrogátní mateřství je výslovně zakázáno ve 14 z těchto států, v dalších 10 státech, kde není přímo zakázáno surrogátní mateřství, vyplývá zákaz buďto z obecných norem, nebo není tolerováno, nebo jsou otázky legality takového postupu nejasné, v sedmi z těchto 35 států je surrogátní mateřství povoleno (za dodržení striktních podmínek).

Ve 13 z těchto 35 států je možné dosáhnout právního uznání rodičovství zamýšlených rodičů, je-li dítě narozeno ze surrogátního mateřství v zemi, kde je takový postup legální.

(...)

III. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

1. Posouzení Soudem
2. Předběžné úvahy
3. Soud nejprve uvádí, že dítě T. C. bylo narozeno z embrya získaného spojením darovaného vajíčka a darovaného spermatu od neznámých dárců a bylo přivedeno na svět v Rusku ruskou občankou, která se vzdala všech práv k dítěti. Neexistoval tedy žádný biologický vztah mezi dítětem a stěžovateli. Za dítě zaplatili stěžovatelé asi 50 000 eur. Ruské orgány vydaly rodný list, ve kterém bylo uvedeno, že stěžovatelé jsou rodiči dítěte podle ruského práva. Stěžovatelé se následně rozhodli přivést dítě do Itálie a žít tam s ním. Biologické kořeny dítěte zůstávají neznámé. V projednávané věci jde tedy o případ stěžovatelů, kteří aniž by došlo k osvojení, přivezli do Itálie dítě, k němuž neměl ani jeden z nich žádný biologický vztah a které bylo počato – podle domácích soudů – prostřednictvím asistované reprodukce způsobem, který je v Itálii nezákonný.
4. Soud poznamenává, že v případech Mennesson proti Francii (stížnost č. 65192/11, rozhodnutí ze dne 26.6.2014) a Labassee proti Francii (stížnost č. 65941/11, rozhodnutí ze dne 26.6.2014) šlo o dva páry zamýšlených rodičů, kteří se rozhodli podstoupit proces surrogátního mateřství ve Spojených státech amerických a následně se usídlit s dětmi ve Francii. V obou případech byl prokázán biologický vztah mezi dítětem a otcem dítěte a francouzské orgány nikdy nezamýšlely oddělení dítěte od rodičů. V těchto případech bylo zásadní, že byla odepřena registrace rodných listů dětí vydaných v zahraničí nepopíratelně v souladu se zákony daného státu a otázka práva dítěte na právní uznání vztahu rodič-dítě. Rodiče a dítě byli všichni stěžovateli v projednávaných věcech.
5. Na rozdíl od citovaných věcí Mennesson a Labassee v projednávané věci, v níž je namítáno porušení čl. 8 Úmluvy, nejde o registraci zahraničního rodného listu a uznání vztahu rodič-dítě ve vztahu k dítěti narozenému prostřednictvím surrogátního mateřství (viz § 84 výše). Zásadní jsou zde opatření italských orgánů, která vyústila v trvalé oddělení dítěte a stěžovatelů. Domácí soudy uvedly, že v projednávané věci nešlo o „tradiční“ surrogátní dohodu s ohledem na skutečnost, že nebyl využit biologický materiál stěžovatelů. Zdůrazňovaly porušení procesních pravidel stanovených mezinárodními normami upravujícími osvojení a porušení zákazu užití darovaných gamet ve smyslu ustanovení oddílu 4 zákona o asistované reprodukci (viz relevantní pasáže rozhodnutí soudu pro mladistvé, § 37 výše).
6. Právní otázky rozhodné pro projednávanou věc jsou tedy následující: zda je za výše uvedených okolností aplikovatelný čl. 8 Úmluvy; pokud ano, tak zda opatření přijatá soudem pro mladistvé, která vyústila v odebrání dítěte, představují zásah do práva stěžovatelů na respektování jejich rodinného a/nebo soukromého života ve smyslu čl. 8 odst. 1 Úmluvy, a pokud ano, tak zda byla vytykána opatření přijata v souladu s čl. 8 odst. 2 Úmluvy.

7. Nakonec Soud uvádí, že dítě T. C. není stěžovatelem v projednávané věci, neboť senát odmítl námitky stěžovatelů vznesené jménem dítěte (viz § 86 výše). Soud tedy může posuzovat toliko výhradně námitky vznesené stěžovateli jejich vlastním jménem (viz a contrario *Mennesson*, cit. výše, § 96-102; a *Labassee*, cit. výše, § 75-81).
8. Použitelnost čl. 8 Úmluvy
9. Soud připomíná, že senát dospěl k závěru, že existuje faktický rodinný život mezi stěžovateli a dítětem (viz § 69 rozsudku senátu). Dále také dospěl k závěru, že se případ dotýká práva druhého stěžovatele na jeho soukromý život, neboť v projednávané věci se jednalo také o tom, zda je druhý stěžovatel biologickým otcem dítěte (viz § 70 rozsudku senátu). Uzavřel proto, že čl. 8 Úmluvy je v projednávané věci použitelný.
10. Vláda zpochybňovala existenci rodinného života v tomto případě, a to z důvodu neexistence biologického vztahu mezi stěžovateli a dítětem a na základě nezákonnosti jejich jednání podle italského práva. Namítala, že s ohledem na nezákonné jednání stěžovatelů nemůže existovat žádný vztah mezi nimi a dítětem chráněný čl. 8 Úmluvy. Dále také namítala, že stěžovatelé žili s dítětem jen osm měsíců.
11. Stěžovatelé žádali Soud, aby uznal existenci rodinného života, a to i přes neexistenci biologického vztahu k dítěti a neuznání vztahu rodič-dítě italským právem. Ve své podstatě argumentovali, že právní rodičovský vztah byl uznán podle ruského práva a že si vytvořili blízké citové vazby s dítětem během prvních osmi měsíců jeho života.
12. Soud tedy musí zodpovědět otázku, zda se okolnosti projednávaného případu dotýkají práva na rodinný a/nebo soukromý život stěžovatelů.
13. a) Rodinný život
14. i) Relevantní principy
15. Existence nebo neexistence „rodinného života“ je v zásadě otázka skutková, která závisí na existenci blízkých osobních vztahů (viz *Marckx* proti Belgii, stížnost č. 6833/74, rozhodnutí ze dne 13.6.1979, § 31; a *K. a T.* proti Finsku, cit. výše, § 150). Pojem „rodina“ užitý v čl. 8 zahrnuje na manželství založené vztahy a další faktické „rodinné vazby“, v nichž osoby žijí společně mimo manželství nebo kde jiné faktory ukazují na skutečnost, že tyto vztahy jsou dostatečně trvalé (viz *Kroon* a ostatní proti Nizozemí, stížnost č. 18585/91, rozhodnutí ze dne 27.10.1994, § 30; *Johnston* a ostatní proti Irsku, stížnost č. 9697/82, rozhodnutí ze dne 18.12.1986, § 55; *Keegan* proti Irsku, stížnost č. 28867/03, rozhodnutí ze dne 18.7.2006, § 44; a *X, Y a Z* proti Spojenému království, stížnost č. 21830/93, rozhodnutí ze dne 22.4.1997).
16. Ustanovení čl. 8 Úmluvy negarantují ani právo založit rodinu, ani právo osvojit si dítě (viz *E. B.* proti Francii [VS], stížnost č. 43546/02, rozhodnutí ze dne 22.1.2008, § 41). Právo na respektování „rodinného života“ nechrání pouhé přání založit rodinu; předpokládá existenci rodiny (viz *Marckx*, cit. výše, § 31) nebo alespoň existenci potenciálního vztahu mezi, například dítětem narozeným mimo manželství a jeho biologickým otcem (viz *Nylund* proti Finsku, stížnost č. 27110/95, rozhodnutí ze dne 29.6.1999) nebo vztah založený na svatbě, jejímž cílem nebylo obcházení zákona, a to i tehdy, nebyl-li ještě rodinný život plně rozvinut (viz *Abdulaziz, Cabales a Balkandali* proti Spojenému království, stížnosti č. 9214/80, 9473/81 a 9474/81, rozhodnutí ze dne 28.5.1985, § 62) nebo vztah mezi otcem a jeho v manželství narozeným právním dítětem, a to i tehdy, je-li po letech zjištěno, že mezi sebou nemají žádné biologické vazby (viz *Nazarenko* proti Rusku, stížnost č. 39438/13, rozhodnutí ze dne 16.7.2015, § 58) nebo vztah založený osvojením, jehož cílem nebylo obcházení zákona, v souladu se zákonem (viz *Pini* a ostatní proti Rumunsku, stížnosti č. 78028/01 a 78030/01, rozhodnutí ze dne 22.6.2004, § 148).
17. ii) Aplikace principů na projednávanou věc
18. Není popíráno, že mezi stěžovateli a dítětem neexistuje žádný biologický vztah. Nicméně strany se liší v názoru na to, zda mezi stěžovateli a dítětem existoval právní rodičovský vztah založený po právu v Rusku (viz § 107 a 118 výše).
19. Podle vládního podání údajně (viz §118 výše) byla otázka souladu vydání rodného listu s

ruským právem posuzována odvolacím soudem v Campobassu, který potvrdil odmítnutí registrace předmětného rodného listu s odůvodněním, že k jeho vydání došlo v rozporu s ruským právem (viz § 47 výše). Stěžovatelé takové tvrzení před kasačním soudem nerozporovali (viz § 84 výše).

20. Nicméně znění ustanovení ruských předpisů účinných dne 27.2.2011, tedy v den narození dítěte, a dne 10.3.2011, tedy v den, kdy byli stěžovatelé zapsáni v Moskvě jako rodiče dítěte, podporuje argument stěžovatelů vyjádřený ve stížnosti zaslané Soudu, že existence biologických vztahů mezi dítětem a zamýšlenými rodiči nebyla ruským právem v rozhodné době explicitně vyžadována (viz § 73-74 a 107 výše). Nadto předmětný rodný list pouze uvádí, že stěžovatelé jsou rodiči dítěte, aniž by specifikoval, zda jsou rodiči biologickými (viz § 16 výše).
21. Soud uvádí, že otázka souladu vydání rodného listu s ruským právem nebyla posuzována soudem pro nezletilé v kontextu opatření přijatých ve vztahu k dítěti.
22. Rodičovská odpovědnost vykonávaná stěžovateli k dítěti byla italskými soudy implicitně uznána tím, že bylo navrženo, aby jí stěžovatelé byli zbaveni (viz § 23 výše). Nicméně existence rodičovské odpovědnosti byla nejistá, a to z následujících důvodů.
23. Situace stěžovatele byla v rozporu s národním právem. Podle soudu pro nezletilé v Campobassu (viz § 37 výše) a nehledě na trestněprávní aspekty případu nezákonnost spočívala zaprvé v tom, že stěžovatelé přivezli do Itálie dítě, které bylo státním příslušníkem jiného státu a které nemělo biologické vazby ani k jednomu ze svých rodičů, a to v rozporu s pravidly stanovenými mezinárodním právem upravujícím otázky osvojení, a zadruhé v tom, že uzavřeli dohodu o poskytnutí spermatu druhého stěžovatele za účelem oplození vajíček jiné ženy, což bylo v rozporu se zákazem stanoveným italským právem upravujícím heterogenní asistovanou reprodukci.
24. Soud musí posoudit, zda za těchto okolností spadá vztah mezi dítětem a stěžovateli do sféry rodinného života ve smyslu ustanovení čl. 8. Soud uznává, že za určitých okolností může existovat faktický rodinný život mezi dospělým či dospělými a dítěte i tehdy, neexistuje-li mezi nimi biologická vazba ani uznaná právní vazba, jsou-li tyto vztahy upřímné.
25. Ve své dosavadní judikatuře Soud shledal, že navzdory neexistenci biologické vazby a právem státu, jenž je v projednávané věci odpůrcem, uznaného právního rodičovského vztahu, existoval rodinný život mezi nevlastními rodiči, kteří o dítě dočasně pečovali, a tímto dítětem, a to s ohledem na blízké osobní vztahy mezi nimi, na roli, jež v životě dítěte zastávali, a na dobu, jež spolu strávili (viz Moretti a Benedetti proti Itálii, stížnost č. 16318/07, rozhodnutí ze dne 27.4.2010, § 48; a Kopf a Liberda proti Rakousku, stížnost č. 1598/06, rozhodnutí ze dne 17.1.2012, § 37). V případě Moretti a Benedetti Soud přiznal zásadní váhu skutečnosti, že dítě přišlo do rodiny ve věku jednoho měsíce a že po dobu 19 měsíců sdíleli stěžovatelé s dítětem první důležité fáze jeho života. Dále uvedl, že soudem nařízené posudky rodiny ukazují, že dítě bylo v rodině dobře integrováno a citově hluboce navázáno na stěžovatele a jejich děti. Stěžovatelé také zajišťovali sociální rozvoj dítěte. Tyto okolnosti postačily, aby Soud shledal, že existovalo mezi stěžovateli a dítětem blízké pouto a že stěžovatelé jednali ve všech ohledech jako rodiče dítěte, a tedy mezi nimi existovaly faktické rodinné vazby (viz Moretti a Benedetti, cit. výše, § 49-50). V případě Kopf a Liberda se jednalo o pěstounskou rodinu, která se po dobu 36 měsíců starala o dítě, které do rodiny přijali ve dvou letech. Také v tomto případě Soud shledal, že existoval rodinný život, a to s ohledem na skutečnost, že stěžovatelé měli o blaho dítěte skutečnou starost a že se mezi nimi rozvinulo citové pouto (viz Kopf a Liberda, cit. výše, § 37).
26. Nadto ve věci Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku (stížnost č. 76240/01, rozhodnutí ze dne 28.6.2007, § 117) týkající se nemožnosti dosáhnout právního uznání peruánského soudního rozhodnutí o osvojení druhého stěžovatele první stěžovatelkou v Lucembursku, Soud uznal existenci rodinného života i za situace, kdy nedošlo k právnímu uznání osvojení. Vzal přitom v úvahu, že faktické rodinné vazby existovaly více než deset let a že první stěžovatelka se ve

všech ohledech chovala jako matka nezletilého dítěte.

27. Je proto nezbytné v projednávané věci posoudit kvalitu vzájemných vztahů a roli, jež zastávali stěžovatelé v životě dítěte. Soud dospěl k závěru, že stěžovatelé se k dítěti chovali jako rodiče (viz a contrario *Giusto, Bornancin a V. proti Itálii*, stížnost č. 38972/06, rozhodnutí ze dne 15.5.2007). Vytvořili si k němu blízké citové vazby v první fázi jeho života, jejichž síla jasně vyplývala ze zprávy sociálních pracovníků vypracované na žádost soudu pro nezletilé (viz § 25 výše).
28. Pokud jde o délku soužití stěžovatelů a dítěte v této věci, Soud uvádí, že stěžovatelé a dítě spolu žili po dobu šesti měsíců v Itálii a předtím první stěžovatelka a dítě žili společně po dobu dvou měsíců v Rusku.
29. Bylo by nevhodné stanovovat nějakou minimální dobu soužití, která by byla nezbytná pro založení faktického rodinného života, a to s ohledem na skutečnost, že posouzení konkrétní situace musí brát v úvahu též „kvalitu“ pouta a okolnosti případu. Nicméně trvání vztahu s dítětem je klíčovým faktorem, pokud jde o posouzení Soudu, zda existuje faktický rodinný život. Ve výše citované věci *Wagner a J. M. W. L.* trvalo soužití po více než deset let. Obdobně též ve věci *Nazarenko* (cit. výše, § 58), ve které se ženatý muž zhostil role rodiče dítěte ještě předtím, než zjistil, že není jeho biologickým rodičem, trvalo soužití po dobu více než pěti let.
30. Je pravdou, že v projednávané věci byla celková doba soužití delší, než tomu bylo ve věci *D.* a ostatní proti *Belgii* (stížnost č. 29176/13, rozhodnutí ze dne 8.7.2014, § 49), ve které Soud shledal existenci rodinného života chráněného čl. 8 v případě, kdy soužití trvalo po dobu dvou měsíců předtím, než došlo k dočasnému oddělení belgického páru a dítěte narozeného na Ukrajině surrogátní matce. V tomto případě však existoval též biologický vztah mezi dítětem a jedním z rodičů a soužití bylo později znovu obnoveno.
31. Pokud jde o argument druhého stěžovatele, že byl přesvědčen, že jde o jeho biologické dítě, a to s ohledem na skutečnost, že jeho sperma bylo předáno klinice, Soud je toho názoru, že takové přesvědčení – které se ukázalo jako neopodstatněné v srpnu 2011 na základě testu DNA – nemůže vyvážit skutečnost, že stěžovatel žil s dítětem jen po krátkou dobu (viz a contrario *Nazarenko*, cit. výše, § 58), a není proto postačující pro konstatování existence rodinného života.
32. Jakkoliv nelze ukončení vztahu s dítětem přímo vyčítat stěžovatelům, došlo k němu v důsledku právní nejistoty, kterou stěžovatelé sami způsobili, pokud jde o jejich vztah k dítěti, když se rozhodli jednat způsobem, který byl v rozporu s italským právem a přijeli se s dítětem usadit v Itálii. Italské orgány na situaci rychle reagovaly a navrhly zbavení rodičovské odpovědnosti a umožnění osvojení dítěte (viz § 22–23 výše). Projednávaná věc se liší od citovaných věcí *Kopf, Moretti a Benedetti* a *Wagner*, kde národní orgány umístění dítěte buď uznaly, nebo tolerovaly.
33. S přihlédnutím k výše uvedeným faktorům, zejména k absenci jakéhokoliv biologického vztahu mezi dítětem a zamýšlenými rodiči, krátké době trvání jejich vztahu a nejistotě jejich právních vztahů a navzdory existenci jejich rodičovské role a kvalitě jejich citových vztahů, Soud dospěl k závěru, že podmínky pro závěr o existenci faktického rodinného života nebyly naplněny.
34. Za těchto okolností Soud uzavírá, že v projednávané věci neexistoval rodinný život.
35. b) Soukromý život
36. i) Relevantní principy
37. Soud připomíná, že pojem „soukromý život“ ve smyslu ustanovení čl. 8 Úmluvy je široký koncept, jehož vyčerpávající definici nelze podat. Zahrnuje fyzickou i psychologickou integritu člověka (viz *X a Y proti Nizozemí*, stížnost č. 8978/80, rozhodnutí ze dne 26.3.1985, § 22) a do jisté míry také právo zakládat a rozvíjet vztahy s dalšími lidskými bytostmi (viz *Niemietz proti Německu*, stížnost č. 13710/88, rozhodnutí ze dne 16.12.1992, § 29). Může dále též zahrnovat různé aspekty fyzické a sociální identity jednotlivce (viz *Mikulic proti Chortvatsku*, stížnost č. 53176/99, rozhodnutí ze dne 7.2.2002, § 53). Koncept soukromého života zahrnuje také právo na „osobní rozvoj“ nebo právo na sebeurčení (viz *Pretty proti Spojenému království*, stížnost č. 2346/02, rozhodnutí ze dne 29.4.2002, § 61) a právo na respektování rozhodnutí mít, či nemít

dítě (viz Evans proti Spojenému království [VS], stížnost č. 6339/05, rozhodnutí ze dne 10.4.2007, § 71; a A, B a C proti Irsku [VS], stížnost č. 25579/05, rozhodnutí ze dne 16.12.2010, § 212).

38. Ve svém rozsudku Dickson proti Spojenému království ([VS], stížnost č. 44362/04, rozhodnutí ze dne 4.12.2007, § 66) týkajícím se odmítnutí umožnit stěžovatelům – vězeň a jeho žena – podstoupení umělého oplodnění, Soud uzavřel, že čl. 8 je aplikovatelný, neboť odmítnutí umožnění umělého oplodnění se dotýká soukromého a rodinného života stěžovatelů, neboť tyto pojmy zahrnují též právo na rozhodnutí stát se genetickým rodičem. Ve věci S. H. a ostatní proti Rakousku ([VS], stížnost č. 57813/00, rozhodnutí ze dne 3.11.2011, § 82) – týkající se páru, který si přál mít dítě počaté za využití dárcovských gamet – Soud uzavřel, že právo páru počít dítě a právo na využití metod asistované reprodukce jsou také chráněny čl. 8, neboť tyto volby jsou výrazem jejich soukromého a rodinného života.
39. ii) Aplikace principů na projednávanou věc
40. Soud je toho názoru, že není rozumného důvodu, aby byl koncept „soukromého života“ vykládán tak, že nezahrnuje citová pouta, která se vytvořila a rozvinula mezi dospělým a dítětem v situacích odlišujících se od klasického přibuzenství. Takový druh pouta se také dotýká života a sociální identity jednotlivce. V určitých případech mohou vztahy mezi dospělými a dítětem i tehdy, neexistuje-li mezi nimi žádná biologická ani právní vazba, spadat pod pojem „soukromého života“ (viz X. proti Švýcarsku, stížnost č. 8257/78, rozhodnutí ze dne 10.7.1978; a Niemietz, cit. výše, § 29).
41. Zejména ve výše uvedeném případě X. proti Švýcarsku Komise pro mezinárodní osvojení posuzovala případ ženy, které její přátelé svěřili do péče své dítě. Když o několik let později orgány rozhodly, že dítě již nadále nemůže zůstat v péči této ženy, protože jeho rodiče chtěli převzít péči o dítě, stěžovatelka podala odvolání s cílem ponechat si dítě ve své péči a opírala se přitom o čl. 8 Úmluvy. Komise uzavřela, že stěžovatelčin soukromý život byl dotčen, neboť stěžovatelka měla k dítěti hluboký vztah.
42. V projednávané věci Soud uvádí, že stěžovatelé měli upřímný záměr stát se rodiči, nejprve se pokoušeli počít dítě pomocí in vitro oplodnění, později žádali o osvojení dítěte a nakonec se rozhodli pro využití dárcovství vajíčka a surrogátního mateřství. Většina jejich života byla zaměřená na realizování jejich plánu stát se rodiči, aby mohli milovat a vychovávat dítě. Sporným je v tomto případě právo stěžovatelů na respektování jejich rozhodnutí stát se rodiči (viz S. H. a ostatní proti Rakousku, cit. výše, § 82) a jejich osobního rozvoje prostřednictvím rodičovské role, kterou si přáli zastávat. Nakonec s ohledem na skutečnost, že řízení před soudem pro nezletilé zahrnovalo též rozhodování o otázce biologického vztahu dítěte s druhým stěžovatelem, mělo toto řízení též dopad na identitu druhého stěžovatele a vztah mezi oběma stěžovateli.
43. S ohledem na výše uvedené Soud dospěl k závěru, že okolnosti případů spadají pod soukromý život stěžovatelů.
44. c) Závěr

Ve světle výše uvedeného Soud uzavírá, že neexistoval rodinný život mezi stěžovateli a dítětem. Nicméně je toho názoru, že se vytýkaná opatření dotkla soukromého života stěžovatelů. Článek 8 Úmluvy se proto aplikuje.

3. Soulad s čl. 8 Úmluvy
4. Stěžovatelé v projednávané věci byli dotčeni soudním rozhodnutím, které vyústilo v odebrání dítěte a jeho umístění do péče orgánu sociální péče s cílem umožnit osvojení dítěte. Soud je toho názoru, že opatření přijatá ve vztahu k dítěti – odebrání, umístění v domově bez kontaktu se stěžovateli, poručení – představují zásah do práva stěžovatelů na soukromý život.
5. Takový zásah je porušení čl. 8 Úmluvy, ledaže by jej bylo možné odůvodnit v souladu s odstavcem 2 čl. 8, jakožto souladný se zákonem, sledující jeden nebo více legitimních cílů a

nezbytný v demokratické společnosti.

6. a) V souladu se zákonem
7. Stěžovatelé uvedli, že způsob, jakým bylo italské právo vykládáno, zejména pak sekce 8 zákona o osvojení – definující opuštěné nezletilé dítě jako dítě, které nemá žádnou emoční ani materiální podporu ze strany svých rodičů nebo členů rodiny, kteří jsou za poskytování takové podpory odpovědni – byl arbitrární.
8. Soud připomíná, že podle ustálené rozhodovací praxe vyžaduje pojem „v souladu se zákonem“ nejen, aby mělo vytýkané opatření základ v národním právním řádu, ale takové pravidlo musí být přístupné svým adresátům a jeho následky musí být předvídatelné (viz Rotaru proti Rumunsku [VS], stížnost č. 28341/95, rozhodnutí ze dne 4.5.2000, § 52; a Centro Europa 7 S. r. l. a Di Stefano proti Itálii [VS], stížnost č. 38433/09, rozhodnutí ze dne 7.6.2012, § 140). Nicméně výklad a aplikace národních předpisů je úkolem národních orgánů, zejména soudů (viz Kruslin proti Francii, stížnost č. 11801/85, rozhodnutí ze dne 24.4.1990, § 29; Kopp proti Švýcarsku, stížnost č. 23224/94, rozhodnutí ze dne 25.3.1998, § 59; a Centro Europa 7 S. r. l. a Di Stefano, cit. výše, § 140; viz též Delfi AS proti Estonsku [VS], stížnost č. 64569/09, rozhodnutí ze dne 16.6.2015, § 127).
9. Stejně jako senát (viz senátní rozsudek, § 72) velký senát je toho názoru, že rozhodnutí národních soudů aplikovat ve věci italský předpis upravující rodičovství a neřídit se rodným listem vydaným ruskými orgány je souladné s Haagskou úmluvou z roku 1961 (viz § 75 výše). Podle čl. 5 citované úmluvy je jediným účinkem rodného listu, že zaručuje pravost podpisu a svéprávnost podepisující osoby a pravost razítka či pečeti na dokumentu. Podle důvodové zprávy k citované úmluvě rodný list neosvědčuje pravdivost obsahu originálního dokumentu. Tyto limity právních následků stanovených Haagskou úmluvou mají za cíl zachovat právo smluvních stran aplikovat své vlastní kolizní normy, pokud jde o určení probatorní síly obsahu ověřovaného dokumentu.
10. V projednávané věci národní soudy aplikovaly italské kolizní normy, které stanoví, že právní vztah rodiče a dítěte se řídí právem státu dítěte v době jeho narození (zákon o mezinárodním právu soukromém, viz § 57 výše). Nicméně, neboť bylo dítě počato z gamet neznámých dárců, jeho státní příslušnost nebyla podle italských soudů určena.
11. Sekce 37bis zákona o osvojení stanoví, že pro účely osvojení, umístění dítěte do péče a předběžných opatření se na cizí nezletilé nacházející se na území Itálie aplikuje italské právo (viz § 63 a 65 výše). Situace dítěte T. C., jehož státní příslušnost byla neznámá a které bylo narozeno v zahraničí neznámým biologickým rodičům, lze ztotožnit se situací cizího nezletilého.
12. V takové situaci je Soud toho názoru, že aplikace italských předpisů národními soudy, v jejímž důsledku dospěly k závěru, že jde o opuštěné dítě, byla předvídatelná.
13. Z toho plyne, že zásah do soukromého života stěžovatelů byl v souladu se zákonem.
14. b) Legitimní cíl
15. Vláda souhlasila se senátním rozsudkem, ve kterém senát akceptoval, že opatření měla za cíl „zabránit porušení pravidel“ a chránit práva a svobody dítěte.
16. Stěžovatelé nesouhlasili s tím, že tato opatření měla chránit práva a svobody dítěte.
17. Pokud jde o jednání stěžovatelů v rozporu se zákonem o osvojení a italským zákazem heterologních metod asistované reprodukce, velký senát souhlasí s názorem senátu, že přijatá opatření sledovala cíl „zabránit porušení pravidel“. Nadto souhlasí, že tato opatření byla zamýšlena jako ochrana práv a svobod druhých. Soud považuje za legitimní ve smyslu čl. 8 odst. 2, že italské orgány chtěly zachovat výlučnou pravomoc státu uznávat právní rodičovství – a to pouze v případě biologického vztahu či zákonného osvojení – a to s cílem chránit nezletilé děti.
18. Vytýkaná opatření tedy sledovala legitimní cíl.
19. c) Nezbytnost v demokratické společnosti
20. i) Relevantní principy

21. Soud připomíná, že pokud jde o posouzení, zda vytýkané opatření bylo „nezbytné v demokratické společnosti“, je nezbytné brát v úvahu veškeré okolnosti případu, veškeré tvrzené důvody pro ospravedlnění relevance a přiměřenosti přijatých opatření (viz mimo jiné Parillo proti Itálii [VS], stížnost č. 46470/11, rozhodnutí ze dne 27.8.2015, § 168; a S. H. proti Rakousku, cit. výše, § 91; a K. a T. proti Finsku, cit. výše, § 154).
22. V případech jednotlivých stížností předložených Soudu není jeho úkolem posuzovat relevantní právní úpravu obecně; musí se v maximální možné míře, aniž by však přehlížel kontext, přezkoumat otázky spojené s konkrétním případem (viz S. H. proti Rakousku, cit. výše, § 92 a Olsson proti Švédsku (č. 1), stížnost č. 10465/83, rozhodnutí ze dne 24.3.1988 § 54). Úkolem Soudu tedy není plnit úlohu národních orgánů spočívající v určení vhodné právní úpravy komplexních a citlivých otázek vztahu mezi zamýšlenými rodiči a dítětem narozeným v zahraničí v důsledku úplatné surrogátní dohody a za pomoci asistované reprodukce, když obojí je v žalovaném státu zakázáno.
23. Podle ustálené rozhodovací praxe Soudu pojem potřebnosti znamená, že zásah odpovídá naléhavé společenské potřebě a zejména, že je přiměřený sledovanému cíli, a to s ohledem na vyvažování jednotlivých zájmů, které stojí proti sobě (viz A, B a C proti Irsku, cit. výše, § 229). Při posuzování, zda byl zásah nezbytný v demokratické společnosti, Soud bere v úvahu prostor pro uvážení ponechaný národním orgánům, jejichž rozhodnutí je podrobena přezkumu Soudu, pokud jde o jeho soulad s požadavky stanovenými Úmluvou (viz X, Y a Z proti Spojenému království, cit. výše, § 41).
24. Soud připomíná množství faktorů, které musí být vzaty v potaz při posuzování rozsahu prostoru pro uvážení, který mají státy při rozhodování o případech dotýkajících se čl. 8 Úmluvy (viz mimo jiné S. H. a ostatní proti Rakousku, cit. výše, § 94; Hämäläinen proti Finsku [VS], stížnost č. 37359/09, § 67). V případech, kdy se jedná o zvlášť významný aspekt existence či identity jednotlivce, bude prostor pro uvážení státu spíše úzký (viz Evans, cit. výše, § 77). Nicméně neexistuje-li konsenzus smluvních států, pokud jde o význam zájmů, o které se jedná, anebo pokud jde o nejlepší prostředky jejich ochrany, zejména pak pokud jde o případy vyvolávající citlivé morální nebo etické otázky, prostor pro uvážení bude širší (viz Evans, cit. výše, § 77 a Dickson, cit. výše, § 78).
25. Jakkoliv širokého prostoru pro uvážení orgány požívají, pokud jde o otázky osvojení (viz Wagner aj. M. W. L., cit. výše, § 128) nebo posuzování nezbytnosti umístění dítěte do péče (viz Kutzner proti Německu, stížnost č. 46544/99, rozhodnutí ze dne 26.2.2002, § 67), a to zejména tehdy jde-li o nouzové situace, i v těchto případech musí Soud shledat, že v konkrétních případech existovaly okolnosti ospravedlňující odebrání dítěte (viz Zhou proti Itálii, stížnost č. 33773/11, 21.1.2014, § 55).
26. Pokud jde o uznání Soudu, že státy musí v zásadě požívat širokého prostoru uvážení, pokud jde o případy týkající se delikátních morálních či etických otázek, na nichž nepanuje na evropské úrovni shoda, Soud odkazuje zejména na postoj přijatý ve vztahu k problematice heterologního umělého oplodnění ve věci S. H. a ostatní proti Rakousku (cit. výše, § 95-118) a na analýzu prostoru pro uvážení v kontextu surrogátního mateřství a právního uznání rodičovského vztahu mezi zamýšlenými rodiči a dětmi v souladu se zákonem počatými v zahraničí ve věci Mennesson (cit. výše, § 78-79).
27. ii) Aplikace principů v projednávané věci
28. Stěžovatelé tvrdili, že odebrání dítěte nebylo ani nezbytné, ani založené na relevantních a dostatečných důvodech a že domácí soudy přijaly své rozhodnutí výhradně z důvodu ochrany veřejného pořádku, aniž by posuzovaly zájmy, které byly v sázce. V této souvislosti poukázali na vypracované zprávy orgánu sociální péče a znalce z oboru psychologie – které byly velmi pozitivní pokud jde o schopnost stěžovatelů poskytnout dítěti lásku a péči – které byly národními soudy zcela přehlíženy.
29. Vláda argumentovala, že rozhodnutí přijatá soudy byla nezbytná pro nastolení zákonnosti a zájem dítěte byl v těchto rozhodnutích vzat v potaz.

30. Soud musí proto posoudit opatření ukládající okamžité a trvalé odebrání dítěte a jejich dopad na soukromý život stěžovatelů.
31. Uvádí v tomto kontextu, že národní soudy založily svá rozhodnutí na chybějící genetické vazbě mezi stěžovatelem a dítětem a na porušení národních právních předpisů upravujících mezinárodní adopci a asistovanou reprodukci. Opatření přijatá orgány měla za cíl okamžité a trvalé zpřetrhání veškerých kontaktů mezi stěžovatelem a dítětem a umístění dítěte k poručníkům.
32. Ve svém rozhodnutí z 20.10.2011 soud pro nezletilé v Campobasso přihlédl k následujícím skutečnostem (viz § 37 výše). První stěžovatelka uvedla, že není genetickou matkou dítěte, vajíčko pocházelo od neznámé ženy; testy DNA provedené na druhém stěžovateli a dítěti prokázaly, že mezi nimi neexistuje žádná genetická vazba; stěžovatelé zaplatili značný obnos peněz; navzdory tvrzení druhého stěžovatele neexistoval žádný důkaz o tom, že by jeho genetický materiál byl dopraven do Ruska. Za těchto okolností nešlo o případ tradičního surogátního mateřství, neboť dítě nemělo genetické vazby ani k jednomu ze stěžovatelů. Jistá byla pouze identita surogátní matky, která nebyla genetickou matkou a která se veškerých práv k dítěti vzdala. Identita genetických rodičů zůstává neznámá. Stěžovatelé jednali nezákonně, když zaprvé přivezli do Itálie dítě v rozporu se zákonem o osvojení. V souladu s tímto zákonem byli všichni uchazeči o mezinárodní osvojení povinni podat před přivezením dítěte do Itálie žádost u autorizované organizace a následně požádat o účast Komise pro mezinárodní osvojení, jediný orgán kompetentní k povolení příjezdu a trvalého pobytu cizího dítěte v Itálii. Sekce 72 citovaného zákona stanovila trestnost jednání rozporného s tímto pravidlem, avšak posouzení trestněprávních aspektů případů nespadlo do kompetence soudu pro nezletilé. Zadruhé, dohoda uzavřená mezi stěžovatelem a společností Rosjurconsulting byla v rozporu se zákonem o asistované reprodukci, jehož sekce 4 zakazovala heterologní umělé oplodnění. Bylo tedy nezbytné ukončit nezákonnou situaci a jediným způsobem bylo odebrání dítěte.
33. Soud pro nezletilé sice shledal, že dítě bude oddělením od stěžovatelů trpět, nicméně s ohledem na krátký časový úsek, který s nimi strávilo, a jeho nízký věk nepovažoval toto trauma, na rozdíl od psychologa osloveného stěžovatelem, za nenapravitelné. Uvedl, že by mělo být neprodleně započato s vyhledáním nového páru, který by se dítěte ujal, aby došlo ke zmírnění traumatu. Nadto s ohledem na skutečnost, že stěžovatelé upřednostňovali obejití zákona o osvojení před zákonnou cestou, a to i přesto, že k osvojení dostali povolení, může svědčit o tom, že dítě bylo výsledkem narcistického přání páru nebo mohlo být zamýšleno jako řešení problémů v jejich vztahu. Z těchto důvodů nebyl soud přesvědčen o citových a výchovných schopnostech stěžovatelů.
34. Odvolací soud v Campobasso rozhodnutí soudu pro nezletilé potvrdil a taktéž shledal, že dítě bylo opuštěné ve smyslu zákona o osvojení. Zdůraznil nezbytnost rychlého rozhodnutí o dalších opatřeních ve vztahu k dítěti, aniž by bylo čekáno na skončení řízení o registraci rodného listu (viz § 40 výše).
35. Prostor pro uvážení
36. Soud musí posoudit, zda uvedené důvody jsou relevantní a dostatečné a zda národní soudy vyvážily protichůdné veřejné a soukromé zájmy. Musí nejprve určit rozsah prostoru pro uvážení, který má být státu v této oblasti přiznán.

(...)

194. Soud shledává, že okolnosti případu se dotýkají eticky citlivých otázek – osvojení, odebrání dítěte, asistovaná reprodukce a surogátní mateřství – v nichž státy požívají široký prostor pro uvážení.
195. Na rozdíl od situace ve věci Mennesson (cit. výše, § 80 a § 96–97) není v této věci posuzována otázka identity dítěte a jeho zájmu znát svůj původ, neboť na jednu stranu tyto námitky

nemohou být stěžovateli před Soudem vzneseny, neboť nezastupují v řízení dítě a na druhou stranu mezi stěžovateli a dítětem neexistuje biologická vazba. Nadto se v projednávané věci nejedná o právo na rozhodnutí stát se genetickým rodičem, tedy o otázku, v níž mají státy obvykle omezený prostor pro uvážení (viz Dickson, cit. výše, § 78). Nicméně i tehdy, kdy, jako v projednávané věci, stát požívá širokého prostoru pro uvážení, nejsou jeho rozhodnutí zcela vyloučena z přezkumu Soudu. Je na něm, aby posoudil argumenty, které byly vzaty do úvahy při posuzování rovnováhy mezi protichůdnými zájmy státu a jednotlivců, kteří jsou rozhodnutím přímo dotčeni (viz *matati mutandis S. H. proti Rakousku*, cit. výše, § 97).

196. Relevantní a dostatečné důvody

197. Pokud jde o důvody uvedené národními orgány, Soud shledal, že jsou založeny především na dvou větvích argumentů: přihlédly zaprvé k nezákonnosti jednání stěžovatelů a zadruhé k naléhavé potřebě upravit poměry dítěte, které bylo podle nich opuštěné ve smyslu sekce 8 zákona o osvojení.

198. Soud nepochybuje, že důvody uvedené národními soudy jsou relevantní. Jsou přímo propojeny se sledovaným legitimním cílem zabránit porušení předpisů a také s cílem ochránit dítě – nejen dítě v projednávané věci, ale také děti obecně – a to skrze stanovení výsady státu vytvořit příbuzenský vztah prostřednictvím osvojení a skrze zákaz metod asistované reprodukce (viz § 177 výše).

199. Pokud jde o to, zda důvody uvedené domácími soudy byly také dostatečné, velký senát připomíná, že na rozdíl od senátu dospěl k závěru, že v projednávané věci neexistoval rodinný život a věc tak posuzuje pouze z pohledu práva na soukromý život. Neposuzuje proto věc z perspektivy zachování rodinné jednotky, ale spíše z pohledu práva stěžovatelů na respektování jejich soukromého života, máje na paměti, že v sázce je jejich právo na osobní rozvoj prostřednictvím jejich vztahu s dítětem.

200. Za těchto okolností Soud považuje důvody uvedené domácími soudy, které se týkají zejména situace dítěte a nezákonnosti jednání stěžovatelů, za dostatečné.

201. Přiměřenost

202. Zbývá posoudit, zda byla vytykaná opatření přiměřená sledovaným cílům a zejména, zda domácí soudy, jednající v rámci prostoru pro uvážení, který jim byl přiznán v projednávané věci, spravedlivě vyvážily protichůdné veřejné a soukromé zájmy.

203. Národní soudy přiznaly značnou váhu porušení zákona o osvojení stěžovateli a skutečnosti, že se uchýlili do zahraničí, aby podstoupili metody asistované reprodukce, které jsou v Itálii nelegální. V rámci řízení před národními soudy se soudy soustředily zejména na to, že je nezbytné přijmout opatření ve vztahu k dítěti, aniž by se zabývaly veřejnými zájmy nebo citlivými etickými otázkami v pozadí ustanovení, která stěžovatelé porušili.

204. (...) Soud shledal, že vyloučení soukromého osvojení založeného na smluvním vztahu mezi jedinci a omezením práva osvojitelů přivést cizí dítě do Itálie na případy, kdy byla respektována pravidla upravující mezinárodní osvojení, italský zákonodárce zamýšlel ochránit děti před nezákonnými praktikami, z nichž některé mohou vyústit v obchodování s lidmi.

205. Vláda argumentovala, že rozhodnutí musí být také posuzováno s ohledem na zákaz surrogátních dohod v italském právu. Není pochyb o tom, že takové dohody jsou citlivým etickým tématem, na něž neexistuje mezi smluvními státy jednotný názor (viz *Menesson*, cit. výše, § 79). Zakázáním surrogátních dohod sledovala Itálie veřejný zájem na ochraně žen a dětí, které mohou být potenciálně dotčeny praktikami, které jsou z etického pohledu výrazně problematické. Tento postoj je považován za velmi důležitý, jak podotkla vláda, zejména tam, kde se jedná o úplatné surrogátní mateřství. Za rozhodnutím stojí dále také veřejný zájem na odstrašení občanů od podstupování praktik zakázaných na území cizího státu.

206. Lze shrnout, že primárním cílem domácích soudů bylo ukončit trvání nezákonné situace. S přihlédnutím k výše uvedenému Soud shledal, že zákony, které byly stěžovateli porušeny a opatření, která byla v reakci přijata, sloužily k ochraně velmi důležitých veřejných zájmů.

207. Pokud jde o soukromé zájmy, na straně jedné stojí zájmy dítěte a na straně druhé zájmy

stěžovatelů.

208. Pokud jde o zájmy dítěte, Soud připomíná, že soud pro nezletilé v Campobasso přihlédl ke skutečnosti, že mezi dítětem a stěžovatelem neexistovalo biologické pouto, a shledal, že vhodný pár, který si vezme dítě do péče, by měl být nalezen co nejdříve. S ohledem na nízký věk dítěte a krátký čas, které se stěžovateli strávilo, se soud neztotožnil se zprávou psychologa předloženou stěžovateli, v níž bylo uvedeno, že oddělení bude mít pro dítě zničující následky. S odkazem na literaturu k tématu soud uvedl, že samotná skutečnost, že je dítě odděleno od pečovateli, aniž by byly přítomny další faktory, nezpůsobí dítěti psychopatologické následky. Uzavřel, že trauma způsobené oddělením nebude nenapravitelné.
209. Pokud jde o zájem stěžovatelů na pokračování vztahu mezi nimi a dítětem, soud pro nezletilé uvedl, že ve spisu nebyl žádný důkaz o tom, že by ruské klinice poskytli genetický materiál druhého stěžovatele. Nadto, přestože získali souhlas k mezinárodnímu osvojení, rozhodli se obejít zákon o osvojení a přivést do Itálie dítě bez povolení kompetentního orgánu, konkrétně Komise pro mezinárodní osvojení. S přihlédnutím k tomuto jejich jednání soud pro nezletilé vyjádřil své pochyby o tom, že dítě mohlo být pouhým nástrojem k naplnění jejich narcistických tužeb a k vyřešení jejich problémů. Jejich jednání navíc vrhalo stín pochybností ohledně jejich afektivních a výchovných schopností a soud měl pochyby také o tom, zda prokázali lidskou solidaritu, kterou by měl prokázat každý, kdo si přeje do svého života přivést dítě (viz § 37 výše).
210. Předtím, než Soud posoudí otázku, zda italské orgány dostatečně vyvážily jednotlivé zájmy, připomíná, že dítě není v projednávané věci stěžovatelem. Nadto dítě není ani členem rodiny stěžovatelů ve smyslu čl. 8 Úmluvy. To však neznamená, že by nejlepší zájem dítěte a způsob, jakým se s ním soudy v projednávané věci vypořádaly, nebyl relevantní. V této souvislosti Soud uvádí, že podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte musí být nejlepší zájem dítěte předním hlediskem při všech činnostech, které se dětí dotýkají, nicméně toto ustanovení nedefinuje pojem nejlepšího zájmu dítěte.
211. Projednávaná věc se liší od případů, kdy jde o oddělení dítěte od jeho rodičů, tedy od případů, kdy odebrání dítěte může být v zásadě nařízeno pouze tehdy, je-li ohrožena jeho fyzická nebo morální integrita (viz mimo jiné Scozzari a Giunta, cit. výše, § 148-151; a Kutzner, cit. výše, § 69-82). Naopak v projednávané věci Soud neshledal, že by prioritně měl být zachován vztah mezi stěžovatelem a dítětem. Spíše zde bylo nezbytné učinit složitou volbu mezi umožněním pokračování vztahu stěžovatelů a dítěte, čímž by posvětily nezákonnou situaci stěžovateli vytvořenou a umístěním dítěte do nové rodiny v souladu s předpisy upravujícími osvojení.
212. Soud již uvedl, že dotčené veřejné zájmy jsou velmi závažné. Nadto shledal, že odůvodnění italských soudů, pokud jde o zájem dítěte, nebylo automatické nebo stereotypní (viz *mutatis mutandis*, X. proti Lotyšsku [VS], stížnost č. 27853/09, rozhodnutí ze dne 26.11.2013, § 107). Při posuzování specifické situace dítěte soudy považovaly za žádoucí umístit dítě do vhodné rodiny za účelem osvojení a posoudily též dopad, který bude mít oddělení od stěžovatelů na dítě. Uzavřely, že oddělení dítěti nezpůsobí závažnou nebo nenapravitelnou újmu.
213. Naopak malou váhu přiznaly italské soudy zájmu stěžovatelů na pokračování v jejich vztahu s dítětem, jehož rodiči si přáli být. Neposoudily výslovně, jaký dopad bude mít okamžité a nezvratné oddělení od dítěte na jejich soukromý život. Nicméně tato otázka musí být nahlížena v kontextu nezákonného jednání stěžovatelů a skutečnosti, že jejich vztah s dítětem byl v ohrožení od momentu, kdy se jej rozhodli dovézt do Itálie. Ještě nestabilnějším se pak jejich vztah stal v momentě, kdy vyšlo díky testu DNA najevo, že mezi dítětem a druhým stěžovatelem neexistuje biologická vazba.
214. Stěžovatelé uvedli, že řízení trpělo mnoha nedostatky. Pokud jde o tvrzené zavržení předloženého znaleckého posudku, Soud shledal, že soud pro nezletilé k tomuto posudku nepřihlédl. Soud pro nezletilé nesouhlasil s jeho závěry, že oddělení bude mít pro dítě zničující následky. V této souvislosti Soud souhlasí s argumentem vlády, že soud pro nezletilé je specializovaným soudním orgánem, který zasedá ve složení dvou profesionálních soudců a

svou znalců (viz § 69 výše).

215. Pokud jde o argument stěžovatelů, že soudy nezkoumaly, zda neexistuje alternativa k okamžitému a nezvratnému oddělení dítěte, Soud shledal, že stěžovatelé nejprve před soudem pro nezletilé žádali, aby dítě bylo dočasně umístěno do jejich péče s výhledem na budoucí osvojení. Podle názoru Soudu je třeba mít na paměti, že šlo o řízení v naléhavé otázce. Jakákoliv opatření, která by prodlužovala pobyt dítěte u stěžovatelů, jako umístění dítěte do jejich dočasné péče, by znamenala riziko, že plynutí času předurčí výsledek případu.
216. Nadto kromě nezákonnosti jednání stěžovatelů vláda dále poukazovala na skutečnost, že stěžovatelé také překročili věkový limit pro osvojení stanovený sekci 6 zákona o osvojení, konkrétně nebyl dodržen maximální věkový rozdíl 45 let ve vztahu k jednomu z osvojitelů a 55 let ve vztahu k druhému z nich. Soud shledal, že zákon umožňuje soudům slevit z věkových limitů. Za okolností daného případu nemůže být soudům vyčítáno, že tuto možnost nezvažovaly.
217. Závěr
218. Soud nepodceňuje dopad, který mělo okamžité a nevratné oddělení dítěte na soukromý život stěžovatelů. Jakkoliv Úmluva nechrání právo stát se rodičem, Soud nemůže ignorovat emocionální utrpení těch, kdo touží po dítěti a jejichž přání nemůže být naplněno. Nicméně veřejné zájmy v projednávané věci mají velkou váhu a v porovnání s nimi musí být zájmu stěžovatelů na osobním rozvoji prostřednictvím pokračování v jejich vztahu s dítětem přiznána menší váha. Umožnění, aby dítě zůstalo se stěžovateli, byť jen i připuštěním, že by se stali jeho osvojiteli, by se rovnalo legalizaci situace, kterou stěžovatelé sami vytvořili, když porušili italské zákony. Soud dospěl k závěru, že italské soudy po posouzení, že dítě neutrpí vážnou a nenapravitelnou újmu kvůli oddělení, vyvážily spravedlivě zájmy, které byly v sázce, a nepřekročily široký prostor pro uvážení, který jim byl v této věci k dispozici.
219. Z těchto důvodů nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD

1. Odmítá jednomyslně předběžné námitky vlády;
2. Rozhoduje jedenácti hlasy ku šesti, že nedošlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

(Zpracovali JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D. a Mgr. Martina Grochová)